

OBSAH.

Kapitola XVII.

Strana

Další běh války mezi králem Jiřím Poděbradským a Matyášem Korvínem. — Třebíč zapsána Zdeňkovi ze Šternberka. — Jednota zelenohorská volí Matyáše Korvína králem českým — Smrt krále Jiřího — Zvolení Vladislava Jagellovského za jeho nástupce. — Boje od r. 1471—1477. — Třebíč v letech 1469 až k novému vybudování města — Mír olomoucký a jeho ustanovení o opatství třebíčském.

1 16

Kapitola XVIII.

Převedení zástavy klášterní z pánův ze Šternberka na pány z Lomnice. — Probošství měřínské v zástavě rodu Boskovického. — Zřízení první modlitebny utrakvistické. — Král Vladislav hostem na klášteře. — Jednání o vyvazení klášterní zástavy a její převedení na Viléma z Pernštejna. — Vybavování klášterního zboží a oprava klášterní basiliky. — První počátky Českých bratří v Třebíči. — Cech soukenický a jeho řád. — Král Vladislav po druhé v Třebíči. — Vilém z Pernštejna potvrzuje městské výsady a dává městu svobody na šenkování vín a na odúmrť — Město přichází v poměr poddanský vůči zástavnímu pánu. — Zbourání klášterní věže a úpravy stavební na klášterních budovách. — Jednota bratrská v Třebíči za dob svého pronásledování. — Náboženské poměry ve městě. — Král Vladislav po třetí v Třebíči. — Konec vlády Viléma z Pernštejna a jeho odstoupení z veřejného života. — Smrt krále Vladislava.

17-38

Kapitola XIX.

Jan z Pernštejna ujímá zástavu třebíčskou. — Poměry řehole v počátcích jeho vlády. — Založení literátského kúru. — Zřízení bratrského sboru. — Špitál třebíčský nabývá manského statku Petrúvek. — Cech tkalcovský a jeho řád. — Působení Pavla Speráta a šíření nauk luterských v Třebíči. — Město v držení manských statků Ptáčova a Kracovic. — Jan z Pernštejna zaměňuje zápisně zboží třebíčské s Arklebem z Boskovic za jeho statky Vranov nad Dyjí, Jemnici, Třebelovice a Čechtín — Vypuzení mnichů z kláštera a zabrání kostela u sv. Martina a městské fary pro utrakvisty. — Bitva u Moháče a smrt krále Ludvíka.

39 52

Kapitola XX.

Zvolení Ferdinanda Habsburského králem českým. — Zaniknutí probošství komárovského. — Jan Jetřich Černo-horský pánem na Třebíči. — První vypovězení Židů z města a panství. — Zbrojení na panství ve válce s Turky. — Pohromy živelní a mor z hladu. — Konstituování dalších cechů třebíčských. — Náboženské poměry v městě. — První založení register sirotčích. — Obnovení rady v městě. — Soudy „veské“. — Zakončení války I. mírem cařihradským. — Městská fara, bratrský sbor, městská škola — Darovací listy Jana z Pernštejna z r. 1547. — Právní poměr města k zástavnímu pánu. — II. mír cařihradský. — Válka Šmalkaldská. — Konec vlády Jana z Pernštejna.

53-74

Kapitola XXI.

Strana

Vratislav z Pernštejna ujímá se třebíčského zástavního panství. — Rozvoj bratrské Jednoty v Třebíči. — Právní naučení z práva znojemskeho o osazování městské rady, purkmistrů a rychtářů, o soudních řízeních, o trestání zločinců a škůdců zemských, o postupu proti dlužníkům a židům. — Pánské činže. — Mor na Třebíčsku. — Vypisování válečné berně a zemské hotovosti ve válce s Turky. — Zástava klášterní dostává se Vratislavu z Pernštejna v držení dědičné. — Město získává v držení rybník Opatůvku. — Založení urbáře pro třebíčské panství. — Topografie města, počet jeho domů a obyvatelů. — Označení panských činží a dávek dle urbáře. — Další berně válečné. — Pohromy živelní. — Duchovní na městské faře a v bratrském sboru. — Obnova městské věže. — Vratislav z Pernštejna rozprodává třebíčské panství. — Burjan Osovský pánem na Třebíči.

75-96

Kapitola XXII.

Burjana Osovského první léta vlády na Třebíči. — Šíření luterských nauk v městě a změna ve správě městské fary. — Jednota bratrská v Třebíči a darovací list Burjana Osovského pro její sbor. — Zvonice sboru a jeho zahrada. — Burjan Osovský porušuje stavbou nových panských pivovarů městské právo mílové. — Výpověď zemského hejtmana ve věcech téhož práva. — Burjan Osovský nešetří výsad městských o kšaftování a odúmrtích, odnímá městu právo rybolovu v řece, ruší smlouvy o pachtích panských pozemků a zapovídá poddaným na panství prodej tovarů do města i nákup potřeb na městských trzích. — Supplikace městské rady k Burjanovi a stížnosti na něho k zemskému hejtmanu. — Vylíčení kulturního, společenského a hospodářského života v městě podle kopiáře městské rady z r. 1559. — Ukázky z knih obce podklášterské o smlouvách svatebních a z register téže obce o pozůstalostech.

97-113

Kapitola XXIII.

Stížnosti města na porušování městských výsad a obzvláště práva mílového, jakož i na útisky měšťanův se strany Burjana Osovského předneseny csaři Ferdinandovi I. — Majestáty císařské vydané k předneseným stížnostem. — Listy Ferdinanda I. k Burjanovi Osovskému a k zemskému hejtmanovi v příčině těchto stížností. — Burjan Osovský propouští měšťanům některé pozemky panské v dědičné pacht; soukeníkům třebíčským zaručuje právo používati valchy při dolním mlýně. — „Pohřební zahrada“ při sboru bratrském. — Mor na jihozápadní Moravě. — Zemské berně ve válce turecké. — Třetí mír cařihradský. — Poměr Burjana Osovského k městu na konci jeho vlády na Třebíči.

114-131

Kapitola XXIV.

Synové Burjana Osovského Jan a Smil. — Vláda jejich matky Elišky z Lichtemburka na panství. — Povolení fakultativního kalicha v zemích českých a důsledek z toho pro náboženský stav města. — Farář Jan Sopouch a správce sboru Václav Solinus. — Smrt císaře Ferdinanda I. a Max-

milián II. — Další vedení sporu o právo mílové a dokončení pře. — Dohoda mezi městem a panstvím. — Smrt Elišky z Lichtemburka. — Správcové bratrského sboru Jan Svatoň Pavel Rašovský a Encáš Boleslavský. — Smil Osovský ujímá se vlády na panství. — Mír Drinopolský a poměry v zemi po jeho uzavření. — Smlouva Smila Osovského se soukeníky třebíčskými o valchu. — Zjištění hranic městského majetku ve tratích ptáčovských. — Stvrzení Smila Osovského na darování jeho rodičů pro bratrský sbor. — Městský kronikář Eliáš Střelka. — Mor v Třebíči. — Městské krevní knihy. — Oprava městské věže. 132-148

Kapitola XXV.

Sňatek Smila Osovského s Bohunkou z Žerotína — Změny v držebnosti panství. — Založení nového urbáře pro panství. — Odvozená z něho statistika města a vyličení hospodářských a kulturních jeho poměrů. — Smil Osovský vydává pro své poddané na všech „Zřízení selské“. — „Městské zřízení“ a posudek o jeho podstatě. 149-170

Kapitola XXVI.

Založení vyšší školy při sboru bratrském. — Pamětní spis Střelkův o obnově městské věže, o správě duchovní v městě a o založení městských knih. — Město získává od Smila Osovského dvůr po Šimonovi Vídeňském. — Závazky z té příčiny k panství přijaté. — Uplatnění konfesse české v městě. — Po Eliáši Střelkovi přijat za městského písaře Jiří Přemysl Prostějovský, druhý třebíčský kronikář. — Jeho appendix ke kronice Střelkově. — Požár a opětné zbudování věže. — Cech tkalcovský, jeho registra a pořádky 171-188

Kapitola XXVII.

Poměr císaře Rudolfa k náboženským vyznáním. — Založena společnost na vývoz suken. — Do sboru dán druhý zvon. 1580 vydán ševcovskému cechu cechovní řád, 1582 dostalo město právo pečeti červeným voskem, opraveny městské brány a radnice. — „Regimen pocztu obecních“ . . . , počínající r. 1583 na Podklášteří. — K roku 1584 zaznamenává kodex třebíčský předpisy o zahájení městského soudu, o povinnostech právního posla, o platech za vkládání do šatlavy a za právní obsílky, o pasení dobytka a platech pastýřů. — Vypsání válečné berně pro válku proti Turkům. 1584 císařský mandát proti všeliké heresi. — Bohunka z Žerotína, manželka Smilova, † 1588. — Mlýny na stařečském potoce. — Smil se podruhé oženil s Kateřinou z Valdštejna a přikoupil Červenou Lhotu. — „Reystra“ obce Podklášteří. 189-209

Kapitola XXVIII.

Sbor bratrský, jeho duchovní správa, vnitřní zařízení a škola. — Třebíčský cech krejčovský. — Smil Osovský vydává městu list o svobodě kšaftování a stěhování a doplňuje řád pro spravování věcí sirotčích. — Trhy třebíčské a jejich tržní sazby. — Válka turecká od r. 1593, zbrojení v městě a na panství. — Městská škola a její práva. — Řád bratrstva tovaryšů soukenických. — Zvonění na městské věži. — Náhrobek Víta Veidhofera ve sboru bratrském. 210-225